

DPP-DPPZO1.071.60.2023.SP

Warszawa, 19 grudnia 2023 r.

Dotyczy: opinii KNF w sprawie tzw. wakacji kredytowych

DS. 175. 607. 2023
20. 12. 2023

Szanowny Pan
Dariusz Salomończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na Pana pisma z 22 i 30 listopada 2023 roku (SPS-WP.020.6.4.2023 i SPS-WP.020.15.5.2023) w sprawie przedstawienia opinii na temat – odpowiednio rządowego i poselskiego – projektu ustaw o zmianie ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom, poniżej przedstawiam opinię Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego (UKNF).

UKNF oszacował maksymalny (roczny) koszt tzw. wakacji kredytowych według projektu rządowego na prawie 9 mld zł. Oszacowanie to odnosi się do proponowanych zmian do ustawy uwzględniających kryterium dochodowe warunkujące przyznanie prawa do wakacji kredytowych. W świetle tego kryterium do skorzystania z wakacji kredytowych uprawnieni byłiby kredytobiorcy posiadający około 90% wszystkich kredytów hipotecznych w złotych. Wobec wycofania poselskiego projektu ustawy, UKNF odstąpił od oszacowania potencjalnych kosztów związanych z proponowanymi w tym projekcie zmianami.

W ocenie UKNF, propozycje dotyczące wsparcia kredytobiorców posiadających kredyty hipoteczne mogą stanowić skuteczną formę pomocy osobom, które w wyniku utrzymywania się przez długi czas wysokich rynkowych stóp procentowych i związanego z tym istotnego obciążenia ich budżetów wysokimi ratami kredytowymi, znalazły się w trudnej sytuacji finansowej. Rozwiązania tego typu pomagają też przeciwdziałać wzrostowi ryzyka kredytowego, związanego ze wzrostem liczby klientów, którzy mogą mieć problemy z obsługą zadłużania w otoczeniu utrzymujących się na relatywnie wysokim poziomie stóp procentowych.

W okresie zwiększonych rynkowych stóp procentowych liczba kredytobiorców, dla których wysokość raty przekracza 50% dochodu, zwiększyła się. UKNF szacuje, że problem ten dotyczy ok. 140 tys. umów kredytowych. W tym kontekście należy także zwrócić uwagę na funkcjonujące już i pozytywnie oceniane rozwiązania dotyczące pomocy z Funduszu Wsparcia

Kredytobiorców. Pomoc ta, ze względu na kryteria jej udzielania, ukierunkowana jest na osoby jej potrzebujące, co może w przyszłości ograniczać skutki materializacji ryzyka kredytowego w portfelach kredytów hipotecznych banków.

Jednocześnie, w ocenie UKNF, należy zwrócić uwagę na istotny w dalszym ciągu – pomimo wprowadzenia dodatkowych kryteriów – koszt wakacji kredytowych dla banków (prawie 9 mld zł według projektu rządowego). Rozpoznanie takiego kosztu przez banki w 2024 r. spowodowałoby, że część z nich mogłaby odnotować stratę (uwzględniając również obecne obciążenia banków, w tym koszt ryzyka prawnego dotyczącego portfela walutowych kredytów mieszkaniowych). W przypadku niektórych banków mogłoby to prowadzić do niespełnienia minimalnych norm adekwatności kapitałowej lub obniżenia nadwyżki kapitałowej, co w przypadku równoległego zmaterializowania się innych – nierozpoznanych czynników ryzyka, wpływałoby negatywnie na stabilność systemu bankowego i jego zdolność do absorpcji strat. W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że tegoroczne obniżki stóp procentowych będą dodatkowym czynnikiem negatywnie wpływającym na wyniki finansowe sektora bankowego w roku 2024. Presja na kapitały i wynik finansowy banków w środowisku utrzymującego się wysokiego ryzyka geopolitycznego oraz ryzyka prawnego portfela walutowych kredytów mieszkaniowych (potencjalna konieczność dalszego dotwarzania rezerw) może odbić się negatywnie na realizacji kluczowej roli banków w finansowaniu rozwoju gospodarczego (np. transformacji energetycznej czy budownictwa mieszkaniowego). Dodatkowo, uwzględniając niższe dochody oraz perspektywę uruchomienia przez banki z ujemnym wynikiem planów naprawy, pogorszeniu uległyby także przychody budżetu państwa z tytułu płaconych przez banki podatków. Szacowany na ok. 0,5 mld zł koszt wakacji kredytowych dla banków spółdzielczych, w sposób znaczący zmniejszyłby również potencjał rozwoju tej części sektora bankowego.

Z poważaniem

Marcin Mikołajczyk

Zastępca Przewodniczącego

Komisji Nadzoru Finansowego

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/